

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai
Valstybinei ligonių kasai prie Sveikatos apsaugos ministerijos

2023-09-20

Originalas registruotu paštu siunčiamas nebus

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS SISTEMOS ĮSTATYMO PAKEITIMO PROJEKTO

Lietuvos verslo konfederacija ir Lietuvos privačių sveikatos priežiūros įstaigų asociacija, įvertinusios 2023-09-08 užregistruotą Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 (toliau – **Įstatymas**) 8, 11, 13 ir 76 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. 23-8036(2) (toliau – **Projektas**), teikia Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai (toliau – **SAM**) ir Valstybinei ligonių kasai (toliau – **VLK**) siūlymus bei pastabas šiam Projektui.

Siekiant užtikrinti lygiavertes veiklos sąlygas visiems asmens sveikatos priežiūros paslaugų (toliau – **ASPP**) teikėjams, išvengiant privačių asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – **ASPI**) diskriminavimo viešųjų (valstybės, savivaldybių) atžvilgiu, prašome patikslinti Projektą, papildant Projekto 2 straipsnio a) dalį, jos pabaigoje po žodžio „[...] subjektu;“ įrašant žodžius: „bei šio Įstatymo 8 straipsnio 3 punkte nurodytų įmonių bei įstaigų vadovai;“, jį išdėstant taip:

„2 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 11 straipsnio 2 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) **šias** mokamas asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas, už kurias jų gavėjai (juridiniai ir fiziniai asmenys) privalo sumokėti: ~~Šių paslaugų sąrašą, kainas, kainų indeksavimo ir paslaugų teikimo tvarką tvirtina Sveikatos apsaugos ministerija;~~

a) mokamas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurių sąrašą, šių paslaugų kainų apskaičiavimo metodiką ir paslaugų teikimo tvarką tvirtina sveikatos apsaugos ministras, o šių paslaugų kainas nustato šio Įstatymo 8 straipsnio 1 ir 2 punktuose nurodytų įstaigų ar įmonių vadovai, suderinę su įstaigos ar įmonės dalyvio teises bei pareigas įgyvendinančiu subjektu; bei šio Įstatymo 8 straipsnio 3 punkte nurodytų įmonių bei įstaigų vadovai;“

Šis papildymas reikalingas, kadangi Projektas nustato mokamų ASPP teikimo sąlygas ir galimybes tik valstybės ir savivaldybių ASPI, tuo tarpu Įstatymo 8 straipsnis, apibrėžiantis LNSS vykdomuosius subjektus, aiškiai nurodo, jog šie yra trijų grupių:

- (i) valstybės/savivaldybių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros biudžetinės/viešosios įstaigos;
- (ii) valstybės ir savivaldybių įmonės;
- (iii) kitos įmonės bei įstaigos, sudariusios sutartis su VLK ar teritorinėmis ligonių kasomis (toliau – **TLK**) arba kitais LNSS veiklos užsakovais – šių sutarčių galiojimo laikotarpiu.

Trečią grupę sudarantys LNSS vykdomieji subjektai yra visos privačios ASPI, sudariusios sutartis su TLK. Visgi, šie, trečiai grupei priklausantys, LNSS vykdomieji subjektai Projekte nėra paminėti, dėl ko susidaro įspūdis, kad privačioms ASPI, turinčioms sutartis su TLK, nėra leidžiama teikti mokamų ASPP.

Toks privačių ASPĮ išskyrimas būtų nepagrįstas, nesąžiningas ir pažeidžiantis teisėtus ūkio subjektų interesus.

Šiuo metu galiojantis Įstatymas nustato teisę visiems LNSS vykdomiesiems subjektams teikti mokamas ASPP. Projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad poreikis keisti esamą mokamų ASPP teikimo tvarką kilo dėl to, jog galiojantis reglamentavimas yra neefektyvus, pernelyg pasenęs, nepadengia bazinių ASPĮ kaštų, dėl ko ASPĮ pradėjo pačios savarankiškai nustatyti mokamų ASPP kainas. Patvirtinama, kad tai susiklostė dėl nuolatinės mokslo ir technologijų pažangos, ASPĮ teikiant vis efektyvesnes ir prieinamesnes ASPP pacientams, SAM nespėjant tvirtinti vis naujų mokamų ASPP kainų sąrašų. Todėl sutinkama, kad mokamų ASPP kainas nustatytų pačios ASPĮ. Šios aplinkybės, dėl ko yra reikalinga leisti ASPĮ pačioms nustatyti mokamų ASPP kainas, lygiai taip pat turėtų būti taikomos ir privačioms ASPĮ, nes jos tai pat yra jų veikiamos. Toks trečiajai grupei priklausančių ASPĮ galimybės teikti mokamas ASPP, nusistatant jų kainas, ribojimas, būtų nepagrįstas ir diskriminuojantis šią ASPP teikėjų grupę, pažeistų sąžiningos konkurencijos principus, neteisėtai privilegijuotų atskiras ūkio subjektų grupes, sudarant joms išskirtines veiklos sąlygas. Taip būtų pažeidžiami Konstituciniai ūkinės veiklos laisvės, teisinio tikrumo ir saugumo principai. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnis įtvirtina valstybės pareigą užtikrinti sąžiningą konkurenciją. Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsnis draudžia priimti teisės aktus, kuriais yra privilegijuojami arba diskriminuojami atskiri ūkio subjektai, dėl ko gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje. Nepaisant šių įstatyminių pareigų, Projektu būtų sukurta tokia situacija, kuomet akivaizdžiai būtų privilegijuojamos viešosios (valstybės, savivaldybių) ASPĮ – tik joms suteikiant teisę teikti mokamas ASPP. Neabejotina, jog tokios sąlygos iš esmės keičia rinkos ir konkurencijos sąlygas tarp privačių ir viešųjų ASPĮ. Viešosios ASPĮ turės teisę pacientams teikti mokamas ASPP, kai privačios ASPĮ galės teikti tik kompensuojamas ASPP (arba mokamas tais atvejais, kai pacientai neatitinka kompensuojamų ASPP gavimo sąlygų). Tokie siūlomi pakeitimai ženkliai apribotų privačių ASPĮ teikiamų ASPP apimtį bei jų klientų galimybę pasirinkti minėtas ASPP ir privačiose ASPĮ, kurios iki šiol jų teikimą užtikrindavo, vadovaujantis teisės aktų nustatyta tvarka.

Konstitucinis ūkinės veiklos laisvės principas garantuoja ūkio subjektų teisę laisvai pasirinkti vykdomos ūkinės veiklos apimtį, o valstybė, reguliuodama ūkinės veiklos vykdymą, negali pateisinti tokio reguliavimo, kuriuo ūkio subjekto interesai būtų ribojami daugiau nei tai būtina viešajam interesui užtikrinti¹. Konstituciniai teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo bei teisinio saugumo principai kiekvienam asmeniui garantuoja, kad valstybė laikysis prisiimtų įsipareigojimų bei saugos asmenų įgytas teises², taip pat, jog bus apsaugomi asmenų teisėti interesai bei teisėti lūkesčiai³.

Visa tai rodo, kad, tokiu atveju, jei nebūtų atsižvelgta į šiame rašte teikiamas pastabas Projektui bei priėmus esamos redakcijos Projektą, būtų akivaizdžiai paneigta sąžininga konkurencija, privačių ASPĮ teisės būtų nepagrįstai apribotos teikti mokamas ASPP, kurias iki šiol jos teikė, tuo pačiu nepagrįstai būtų apribotos ir privačių ASPĮ klientų teisės gauti mokamas ASPP jų pasirinktose ASPĮ.

¹ Žr. pvz.: Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2015-01-15 nutarimas

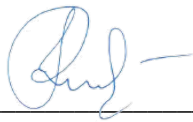
² Žr. pvz.: Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2010-02-03 nutarimas

³ Žr. pvz.: Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2010-12-14 nutarimas

Apibendrinant, esame tikri, kad sveikatos apsaugos reformos darbų įkarštyje, rengiant daugybę teisės aktų pakeitimų projektų, teikiamame Projekte per neapsižiūrėjimą nebuvo įtraukta trečioji LNSS subjektų grupė (privačios ASPI) ir Projektas bus papildytas šiame rašte pateikta formuluote.

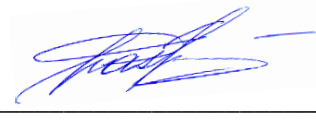
Jei Projekte trečioji vykdomųjų subjektų grupė buvo išbraukta tikslingai, tuomet iš esmės nepritariame minėto straipsnio pakeitimui ir prašome organizuoti susitikimą ir šio Projekto aptarimą, pasikviečiant šį raštą rengusių organizacijų bei kitų socialinių partnerių atstovus.

Pagarbiai

Ineta Rizgelė

Lietuvos verslo konfederacijos generalinė direktorė

Dr. L. Paškevičius

Lietuvos privačių sveikatos priežiūros įstaigų
asociacijos prezidentas